

ЩОРІЧНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ

ТВОРЧА РОБОТА УЧАСНИКА ТРЕТЬОГО ТУРУ
ЩОРІЧНОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
«КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ»
НА ТЕМУ:

Політичний та адміністративний аспекти державного управління

Іванова Юлія Володимирівна
прізвище, ім'я, по батькові учасника

Вишгородська районна державна
адміністрація Київської області
місце роботи

Начальник відділу культури,
національностей та реелігій
посада

дата виконання

підпис учасника

2018 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. Теоретичні аспекти державного управління.....	4
2. Політична складова державного управління.....	6
3. Адміністративний аспект в державному управлінні.....	9
ВИСНОВКИ.....	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	13

ВСТУП

Державне управління завжди являє собою певну організуючу діяльність в результаті якої виникають конкретно – визначені, управлінські за змістом відносини. Характер відносин, які виникають між суб'єктом і об'єктом управління завжди є владним, а в умовах державного управління - державно-владним, причому цими повноваженнями наділена завжди одна сторона - суб'єкт управління, а об'єкт управління є лише виконавцем вказівок і директив, що надходять від суб'єкта. Організуюча діяльність державно-владного характеру полягає у виконанні та розпорядництві згідно з вимогами закону, тобто є підзаконною, ґрунтується на чинному законодавстві та функціонує у правовому полі чинного законодавства, у випадку його порушення, тягне за собою юридичну відповідальність.

Управлінський вплив, який виникає під час організуючої діяльності і налагодження управлінських відносин, може мати різний за своїми параметрами характер: це і державне регулювання, і централізоване керівництво, і оперативне управління. Цю діяльність можна певним чином поділити на етапи, в основі яких є її функціональна природа і організація.

Слід зазначити, що державне управління пов'язане з реалізацією цілей і функцій держави. Поряд із цим, враховуючи політичну та юридичну природу державного управління, воно не є суцільно підпорядкованим процесу виконання функцій держави. Тим самим державне управління має політичний (або телеологічний) та адміністративний аспекти. Перший з них полягає в цілепокладанні, другий – у цілездійсненні. Умовно можна говорити про політичне державне управління та адміністративне державне управління.

Державне управління в Україні перебуває на стадії змін та переформатування на новий якісний лад що є стратегічною метою розвитку суспільства. В країні впроваджуються заходи щодо відділення державного управління від політики, але недостатньо розвинена громадська самоврядна складова, невисока якість державно-управлінських послуг, охоплення системи

управління корупцією та багато інших проблем, визначають низький рівень довіри до державної влади та державного управління.

Структура нового публічного управління націлена на те, що воно має базуватися на принципах раціональності і результативності, які підпорядковані гуманістичному принципу орієнтації на якість послуг для громадян. Державне управління на цьому етапі являє собою систему узгоджених один з одним управлінських впливів, взаємодій і самоврядної діяльності, тому успішна взаємодія політичної влади та адміністративного управління є актуальною та потребує вивчення.

Метою даної роботи є розглянути політичну та адміністративну складові державного управління та визначити їхню роль в системі державної влади.

1.ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Державне управління - це вид діяльності держави, суттю якого є здійснення управлінського організуючого впливу шляхом використання повноважень виконавчої влади через організацію виконання законів, здійснення управлінських функцій з метою комплексного соціально-економічного та культурного розвитку держави, її окремих територій, а також забезпечення реалізації державної політики у відповідних сферах суспільного життя, створення умов для реалізації громадянами їх прав і свобод.

Оскільки державне управління - це діяльність, вона органічно включає сукупність політичних суб'єктів. Отже, якщо вважати державу політико-організаційним інститутом, що являє собою систему взаємодії численних соціальних спільнот та апарату, то державне управління є конкретно-історичною формою політичного адміністрування.

Таким чином, можна виокремити такі найхарактерніші ознаки державного управління: виконавчо-розпорядчий характер, підзаконність, масштабність та універсальність, ієрархічність та організуючий характер.

Виконавчо – розпорядчий характер означає, що державне управління становлять два взаємопов'язаних аспекти, виконавча та розпорядча діяльність. Органи, які здійснюють державне управління, – це виконавчі структури, що й відображено в їх назві (органи виконавчої влади). Основним їх призначенням є організація виконання законодавчих актів, прийнятих парламентом, та актів глави держави. Тому виконавча функція є парадигмою їхнього функціонування.

Разом з тим, реалізація даної функції є неможливою без здійснення певних розпорядчих дій: прийняття управлінських рішень, розподіл фінансових та матеріальних ресурсів, контроль за виконанням рішень тощо. Для цього органи виконавчої влади наділяються повноваженнями владного характеру, тобто одержують від держави право здійснювати розпорядчу (державно-владну) діяльність, діючи від її імені з метою реалізації державної політики у відповідних секторах державного управління. Розпорядча діяльність реалізується: по-перше, через видання загальнообов'язкових нормативно-правових актів (постанов, положень, наказів, розпоряджень тощо); по-друге, в організації виконання зазначених приписів; по-третє, в здійсненні контролю за їх виконанням.

Підзаконність державного управління розуміється як здійснення виконавчо – розпорядчої діяльності на основі правових норм, головне місце серед яких належить Конституції, законам, актам глави держави. Саме вони створюють правову базу для здійснення державного управління і визначають межі його виконавчого спрямування, головні засоби досягнення цілей.

Масштабність державного управління означає, що ця державно-управлінська діяльність є найоб'ємнішою в державі. Вона розповсюджується на всю її територію та величезну кількість об'єктів управління. До сфери його безпосереднього відання належать величезні правові, інформаційні, економічні, фінансові, технічні, організаційні, людські та інші ресурси, що є в наявності у держави.

Універсальність державного управління виражається через діяльність органів виконавчої влади, яка є безперервною, тобто вона неможлива без

повсякденного і постійного управлінського впливу на суспільні відносини, охоплюючи всі, без винятку сфери суспільного життя та здійснюється на всіх рівнях управління - від центру до регіонів та конкретних територій.

Ієрархічність полягає в тому, що система органів виконавчої влади побудована на засадах чіткої підпорядкованості та субординації нижчестоящих органів вищестоящим. Саме така організаційна структура дозволяє ефективно функціонувати управлінській системі та досягати поставлених цілей.

Організуючий характер державного управління виражається через його управлінський вплив, що виникає в процесі діяльності, спрямований на організацію спільної праці членів суспільства, соціальних колективів, організацій з метою забезпечення життєдіяльності держави та забезпечення добробуту її громадян із застосуванням для цього засобів виробництва, природних ресурсів, матеріальних та інших цінностей.

Наведені ознаки окреслюють підзаконний, виконавчо – розпорядчий характер державного управління як специфічної форми здійснення державної влади органами виконавчої влади.

Державне управління має політичну природу з причини реалізації на практиці процесів цілевизначення, цілепокладання та ціледосягнення. Якщо процес цілевизначення в основному здійснюється політичною системою, то процеси цілепокладання та ціледосягнення — відповідно законодавчою та виконавчою гілками влади. Цілі держави підпорядковують собі функції держави. Тим самим функції державного управління мають політичний характер і пов'язані із забезпеченням та створенням майбутнього для народу і держави, та адміністративний аспект, як основоположний системоутворюючий компонент.

2.ПОЛІТИЧНА СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.

Управління — це вид суспільної діяльності, яка передбачає систему скоординованих дій суб'єкта на об'єкт для виконання певних організаційних

завдань. Суб'єктами управління є керівники вищої, середньої та нижчої ланок, елітні групи й організації, а об'єктами управління — окремі особи, групи, організації, інститути, процеси.

Управління поширюється на всі сучасні види людської діяльності, і залежно від того, в якій системі суспільства воно застосовується, виділяють такі його види: політичне, економічне, правове і культурно-гуманітарне. Політичне управління здійснюється у політичній системі й охоплює всі сфери суспільного життя.

Політичне управління — це вид суспільного управління, що здійснюється органами, які вибрані народом або організацією і приймають політичні рішення в сфері реалізації стратегічних суспільних завдань, функціонування і розвитку політичних, правових соціально-економічних та культурних інститутів. Політичне управління здійснюється на рівні державних органів, регіональних структур влади та органів місцевого самоврядування, партій, груп тиску, політичних лідерів, засобів масової інформації тощо.

Поняття "політичне управління" використовується для позначення тих видів управлінських відносин, які виникають з приводу визначення перспектив розвитку суспільства в цілому. Фактично йдеться про керуючу дію політики на суспільство, насамперед в особі держави, здатної виробляти з урахуванням інтересів різних соціальних груп стратегії економічного, соціального і культурного розвитку країни.

Близькими за значенням до такого розуміння політичного управління є категорії «державна політика» і «публічна політика. Під державною політикою розуміють форму комплексної, спільної діяльності органів влади та управління з висунення і реалізації довгострокових цілей як у суспільстві в цілому, так і в його окремих сферах у напрямку оптимізації відносин держави і соціуму, підтримки соціальної стабільності і реалізації суспільних інтересів. Публічна політика інтерпретується як процес участі громадян у прийнятті державних рішень, що мають важливе значення для суспільства.

Державне управління — складова політичного управління, яке одночасно поєднує політичні та адміністративні засоби. Державне управління охоплює об'єкти державного сектора — державну власність, державні органи й організації, а також суспільного в межах повноважень, необхідних сучасній державі для ефективного забезпечення соціально-економічного прогресу, гарантій захисту прав і свобод громадян та національної безпеки.

У широкому розумінні поняття державного управління поширюється на всі три гілки влади — виконавчу, законодавчу і судову, а у вузькому — тільки на виконавчу. В даному випадку розглядатимемо управління у вузькому значенні як політико-адміністративну діяльність. При цьому треба підкреслити, що без управління як діяльності не можливе функціонування будь-якої гілки влади. Скажімо, парламентська діяльність передбачає управління законодавчим процесом, організацію роботи апарату законодавчого органу, процедури контролю за виконавчою владою. Хоч парламент не здійснює безпосередньо управління суспільством і управлінський процес здебільшого торкається внутрішньої парламентської діяльності, однак законодавчий орган впливає на всі державно-управлінські акти через такі засоби: бере участь разом із главою держави у формуванні органів виконавчої влади і несе відповідальність за їхні дії через партійну більшість або партійну коаліцію; створює законодавчу базу для регулювання суспільних процесів в цілому і визначення правового статусу органів державного управління зокрема; здійснює парламентський контроль за адміністративно-виконавчими органами.

Таким чином, поняття політики в системі державного управління, його методологічна змістовність пов'язується зі специфікою розвитку сучасного суспільства, де використання державної влади може бути узаконено виключно за наявності раціональної мети й відповідних цій меті засобів. Отже, будь-який уряд намагається мати у своєму розпорядженні програму дій, яка висловлює загальні інтереси та яку воно подає масам на обговорення та схвалення. Важливо звернути увагу на те, що політична складова управління вказує також на взаємозв'язок державних службовців і політиків у форматі вироблення

політичних рішень. Та незважаючи на першість політиків у прийнятті загально-стратегічних рішень, вплив адміністративної складової буває надзвичайно суттєвою як у формуванні змісту стратегічних орієнтирів і пріоритетів, так і результатів реалізації прийнятих політичних рішень, у тому числі таких, які можуть серйозно впливати на вектор політики – адміністративного реформування в суспільстві. Отже, стосовно суспільства функція держави – це надання йому управлінських послуг.

3. АДМІНІСТРАТИВНИЙ АСПЕКТ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ.

Важливе місце в системі державного управління займає адміністративний аспект державного управління як основоположний системоутворюючий компонент. Адміністрування саме по собі є управлінською діяльністю, оскільки латинське слово «administratio» означає «служіння», «допомога», «управління». Адміністрування - це прерогатива виконавчих органів влади.

У вузькому розумінні публічне адміністрування розглядається:

- як професійна діяльність державних службовців, яка включає всі види діяльності, спрямовані на реалізацію рішень уряду;
- як міждисциплінарна академічна сфера, що базується на теорії та концепціях економіки, політичних наук, соціології, адміністративного права, менеджменту.

У широкому сенсі під публічним адмініструванням розуміють всю систему адміністративних інститутів із ієрархією влади, за допомогою якої відповідальність за виконання державних рішень спускається зверху донизу.

Згідно з енциклопедією державного управління, публічне адміністрування є різновидом управлінської діяльності інституцій публічної влади, завдяки якій держава та громадянське суспільство забезпечують самокерованість усієї суспільної системи та її розвиток у певному, визначеному напрямку.

Отже, публічне адміністрування це сукупність інституцій та органів виконавчої влади, які реалізують рішення уряду.

Адміністративній діяльності у сфері державного управління як одному з видів управлінської діяльності притаманні всі властивості, адаптовані до умов державного управління.

Адміністративний аспект державного управління полягає у виконавчій та розпорядчій діяльності держави, що реалізується виконавчою владою, а також у практичній організації виконання законів, інших нормативних актів, юридичних приписів. Виконавчий характер діяльності органів виконавчої влади полягає у практичному втіленні в життя законодавчих актів, оперативному та динамічному управлінні економічною і соціальною сферами, а також державно-політичною діяльністю (оборона, безпека, митна справа). Розпорядчий характер державно-управлінської діяльності полягає у виданні органами виконавчої влади постанов, розпоряджень, наказів, інструкцій, правил та інших підзаконних актів. Це дає змогу забезпечити виконання норм та принципів Конституції України, законів, інших нормативних актів та ефективно управляти галузями економіки і соціально-культурної сфери. Важливим моментом для встановлення сутності і значення адміністративного аспекту державного управління є визначення методів адміністративного управління, за допомогою яких реалізується державна політика.

Методи управління - це способи здійснення організуючого впливу у відносинах суб'єктів і об'єктів управління. Методи виражають якісну сторону реалізації функції управління і безпосередньо пов'язані з характером відповідних цим функціям державновладних повноважень. При визначенні методів управлінської діяльності (ознака компетенції), необхідно зважити на взаємозв'язок нормативного закріплення функцій та методів, що забезпечує єдність та цілеспрямованість дій підрозділів органу виконавчої влади. Загальні методи, що застосовуються у державному управлінні, можливо визначити як методи переконання та спонукання (примушування), а також прямого та опосередкованого впливу. Тоді як останні можуть бути виражені як певні

адміністративні методи управління, іншими словами, саме вплив є основною особливістю адміністративних методів.

При визначенні методів адміністративного управління основний акцент полягає у значенні управлінських рішень, оскільки методи адміністративного управління - це сукупність прийомів, операцій і процедур підготовки та прийняття, організації та контролю виконання управлінських рішень, які приймаються учасниками адміністративного управлінського процесу.

Для здійснення управління його суб'єкти використовують відповідний до ситуації управлінський механізм. Він являє собою сукупність пізнаних закономірностей і принципів, які застосовуються на їх основі, форм і методів взаємодії суб'єкта і об'єкта управління в конкретних історичних та економічних умовах суспільства. Таким чином, методами адміністративного управління є сукупність прийомів, засобів і способів впливу у відносинах суб'єктів і об'єктів управління, з метою прийняття управлінських рішень для досягнення поставленої мети.

Адміністративне управління – це правові засоби, що використовуються для досягнення цілей, вирішення завдань і здійснення функцій державної управлінської діяльності. Отже, якби не було форми та методів управління, тобто способів впливу суб'єкта управління на об'єкт, управлінський вплив залишався б тільки ідеєю, бажанням, але був би позбавлений змісту.

ВИСНОВКИ

Без ефективної держави не можливе ефективне управління. Саме тому реформування державного управління є одним з ключових пріоритетів нашої держави. Система державного управління від набуття країною незалежності й до сьогодні постійно змінюється під тиском жорсткої критики суспільства, зміни в адміністративному аспекті управління вже сьогодні набули нового якісного формату, оскільки особливого значення питання оцінки ефективності

діяльності влади є якість надання соціальних та адміністративних послуг. Від того, наскільки вчасно, системно і професійно відбувається надання послуг у громадах, залежить, у першу чергу, імідж місцевих органів влади, а відтак і держави вцілому.

В цілому в останні роки проблема вироблення й реалізація нових форм взаємодії держави та громадян, яка є запорукою ефективності управління, набула особливої актуальності, що пов'язано з кількома основними причинами.

По-перше, стрімко зростає рівень політичної та громадянської культури, формуються абсолютно нові форми суспільної взаємодії, в основі яких знаходяться принципи загальної взаємозалежності.

По-друге, враховуючи швидкість соціально-економічних, політичних та культурних змін, держава не завжди встигає вчасно реагувати на новітні виклики як глобального, так і національного характеру, ефективно виконувати свої зобов'язання. Разом з тим, приватний сектор також виявився неготовим до трансформацій глобальної економіки, пов'язаних з наростанням політичних та соціальних проблем.

По-третє, спостерігається ускладнення структури суспільства, формування нових груп інтересів, які поряд з державою та політичними партіями є активними суб'єктами політичних процесів.

Отже, державне управління є діяльністю держави, що здатна забезпечити владарювання. Так, знаряддям здійснення владних повноважень є виконавча влада як вид єдиної державної влади, що здійснює владно-політичні та владно-адміністративні функції і лише при балансі політичного та адміністративного аспектів державне управління є ефективним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні. – К.: Ін Юре, 2007. – 48 с.
2. Авер'янов В.Б., Крупчан О.Д. Виконавча влада: [конституційні](#) засади і шляхи реформування. – Х.: Право, 2008. – 36 с.
3. Гурне Б. Державне управління: Пер. з франц. – К.: Основи, 2003. – 165 с.
4. Державна служба: організаційно-правові основи і шляхи [розвитку](#) / За заг. ред. проф. В.Б. Авер'янова. – К.: Вид. дім «Ін-Юре», 2009. – 272 с.
5. Державне регулювання [економіки](#): Підруч. для студ. екон. спец. вищ. закл. освіти / І. Р. Михасюк, А.Ф. Мельник, М. І. Крупка та ін.; [Львів](#). нац. ун-т ім. І. Франка; Тернопіль. акад. нар. госп-ва. – Л.: НВФ «Українські технології», 2009. – 640 с.
6. Державне управління в Україні: централізація та децентралізація: Моногр. / Кол. авт.; відп. ред. проф. Н.Р. Нижник. – К.: УАДУ при Президентові [України](#), 2007. – 448 с.
7. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування / Кол. авт.; За заг. ред. О.Ю. Оболенського. – Хмельницький: Поділля, 2009. – 568 с.
8. Державне управління: теорія і практика / За заг. ред. проф. В.Б. Авер'янова. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 432 с.
9. Ляпін Д.В. Вдосконалення структури державного управління // Пріоритети №4 (30). – 2006. – С. 25.
10. Нижник Н.Р. Державне управління в Україні і нові погляди. – Луцьк: Центр підвищ. кваліфікації, 2008. – 19 с.
11. Оболенський О. Державна служба України: концептуальні аспекти розвитку // Зб. наук. праць Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України. – К.: Вид-во УАДУ, 2009. – Вип. 2. – У 2 ч. – Ч. II. – С. 6–16.
12. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Редкол.: Ф.М. Рудич (голова) та ін. – К.: Парлам. вид-во, 2008. – 352 с.